

Nationaal Cybersecurity Bewustzijnsonderzoek 2019

Cyberbewustzijn en vaardigheden onder de Nederlandse (beroeps)bevolking |
Bijlage resultaten Nederlands publiek

Willemijn Bot
Kevin Hengstz

24 september 2019

Omnicom
Public
Relations
Group

motivation
research and strategy

Achtergrond

In opdracht van Omnicom Public Relations Group heeft Motivaction International B.V. voor het derde jaar op rij onderzoek uitgevoerd voor de Alert Online-campagne naar het bewustzijn van cybergevaaren en het online gedrag van de Nederlandse (beroeps-)bevolking.

Aanleiding

In 2012 is de NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismedbestrijding en Veiligheid) de campagne Alert Online gestart om de bewustwording op het gebied van cybersecurity te verhogen en online bewust gedrag te laten integreren in de levensstijl van mensen en organisaties. In de campagneperiode is landelijk aandacht voor het belang van cybersecurity, zowel thuis als onderweg en op het werk.

Doelstelling

Voorafgaand aan de campagne die jaarlijks in oktober of november plaatsvindt wordt een grootschalig onderzoek onder de Nederlandse bevolking uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is om de *cyber awareness* en de *cyber skills* van Nederlanders te monitoren door de jaren heen. Een belangrijke pijler voor de Alert Online campagne is om de bewustwording van cybergevaaren bij burgers en werkgevers te vergroten en handelingsperspectieven te bieden voor veilig gebruik van cybermiddelen. Het doel van dit onderzoek dient beide doelstellingen: enerzijds het vergaren van kennis over gedrag van Nederlanders met betrekking tot cyberveiligheid en anderzijds het bieden van inzichten voor een succesvolle Alert Online-campagne.

Methode en opzet

Veldwerkperiode en respons

Het onderzoek is kwantitatief online uitgevoerd onder het ISO-26362-gecertificeerde webpanel van Motivaction, StemPunt. Het veldwerk is tussen 26 juni en 10 juli online uitgevoerd. Via een link in de uitnodigingsmail kwamen respondenten direct in de online vragenlijst terecht.

Steekproef en weging

De onderzoekspopulatie van dit onderzoek bestaat uit een representatieve steekproef van $n = 1.004$ Nederlanders in de leeftijd van 16 tot 80 jaar.* De netto steekproef van $n = 1.004$ Nederlanders (16 tot 80 jaar) is gewogen om verschillen ten opzichte van de Nederlandse bevolking te corrigeren. Op basis van de CBS Gouden Standaard is de data gewogen op leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en regio.

* In eerdere metingen (2017 en 2018) zijn Nederlanders in de leeftijd van 13 – 80 jaar ondervraagd. Vanwege wettelijke beperkingen is het niet langer mogelijk Nederlanders jonger dan 16 jaar te betrekken bij onderzoek zonder expliciete toestemming van hun ouders/verzorgers. Om die reden is de ondergrens per 2019 verhoogd naar 16 jaar. De resultaten van de eerdere metingen uit 2017 en 2018 in deze rapportage zijn wel gebaseerd op 13- t/m 80-jarigen.

Significante verschillen

In de rapportage gaan we in op significante verschillen, binnen het Nederlands publiek en met de vorige meting uit 2018. Voor de doelgroep Nederlands publiek bespreken we – in tekstkaders – eveneens verschillen naar leeftijd, opleidingsniveau of geslacht, mits die van toegevoegde waarde zijn. Alle resultaten, inclusief verschillen tussen doelgroepen en metingen, zijn terug te vinden in het separaat geleverde tabellenboek.

Door het hele rapport worden de significante verschillen aangegeven met een kleur, in de vorm van pijlen, kaders en gekleurde cijfers.

Groen = significante **over**vertegenwoordiging

Rood = significante **onder**vertegenwoordiging

- Verschuivingen *ten opzichte van 2018* worden aangeduid met groene pijltjes omhoog (bij een toename) of rode pijltjes omlaag (bij een afname).
- Verschillen *binnen de Nederlandse bevolking* (naar geslacht, leeftijd en opleiding) benoemen we alleen tekstueel, waar significant en relevant.

Significanties van de verschillen tussen doelgroepen zijn gebaseerd op de gemiddeldes van antwoordschalen, terwijl in tabellen en grafieken veelal percentages getoond worden. Om die reden kan het bijvoorbeeld voorkomen dat een percentage van een groep dat lager is, toch groen gekleurd is (waarmee een significante oververtegenwoordiging wordt aangeduid). Dat resultaat is dan op gemiddeldeniveau wel significant hoger.

Geaggregeerde percentages die we in de tekst noemen, kunnen soms iets (1 procentpunt) afwijken van de som van de onderliggende percentages in de grafiek. Dat komt door afrondingsverschillen.

Resultaten | Kennis over cyber

Inschatting eigen kennis over digitale en online veiligheid

Verschillen binnen Nederland

- Mannen schatten hun eigen kennis over digitale en online veiligheid hoger in dan vrouwen (32% (zeer) goed onder mannen vs. 16% onder vrouwen).
- Jongere Nederlanders (tot 34 jaar) schatten hun eigen kennis hoger in (34% goed tot zeer goed). Oudere Nederlanders (55 jaar en ouder) schatten hun kennis lager in (17% goed tot zeer goed).
- Hoogopgeleiden schatten hun eigen kennis hoger in (29% goed tot zeer goed), laagopgeleiden lager (15%).

Allereerst willen we graag van je weten: hoe schat jij je eigen kennis over digitale en online veiligheid in?

■ Zeer slecht ■ Slecht ■ Matig ■ Redelijk ■ Goed ■ Zeer goed ■ Weet niet/geen mening

Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Bekendheid digitale risico's

Vergelijking met 2018

- Nederlanders (16 – 80 jaar) zijn dit jaar beter bekend met phishing mails, cyberaanvallen, datalekken, spyware, keyloggers en portscans.

Kun je aangeven in welke mate je bekend bent met de onderstaande zaken? % ik weet wat het is*	NL 16-80 jaar (n=1.004)
Phishing mails	79% ↑
Identiteitsfraude	75%
Cyberaanval	71% ↑
Datalek	58% ↑
Spyware	58% ↑
DDoS-aanval	48%
Malware	52%
Ransomware	37%
Keylogger	21% ↑
Botnet	16%
Social engineering	13%
Spoofing	12%
Portscan	10% ↑
Juice jacking	5%

* In de bijlage is een tabel opgenomen met de % nooit van gehoord per doelgroep

Kans op computerschade bij digitale risico's

Hoe groot acht je de kans op (computer)-schade % (Zeer) groot	NL 16-80 jaar	
	Werk	Privé
Phishing mails	16% ↑	13%
Identiteitsfraude	9%	8%
Cyberaanval	10%	6%
Datalek	14%	7%
Spyware	9% ↑	9%
DDoS-aanval	12%	5%
Malware	10%	7%
Ransomware	9%	9%
Keylogger	10%	5%
Botnet	11%	8%
Social engineering	14%	6%
Spoofing	12%	6%
Portscan	12%	10%
Juice jacking	18% ↑	13%

Bekendheid digitale beveiligingsopties

Vergelijking met 2018

- Vergeleken met vorig jaar zijn Nederlanders beter bekend geraakt met minder bekende beveiligingsmaatregelen, zoals een digitale wachtwoordenmanager, VPN-verbindingen, open source hard- en software en web tracking blockers.

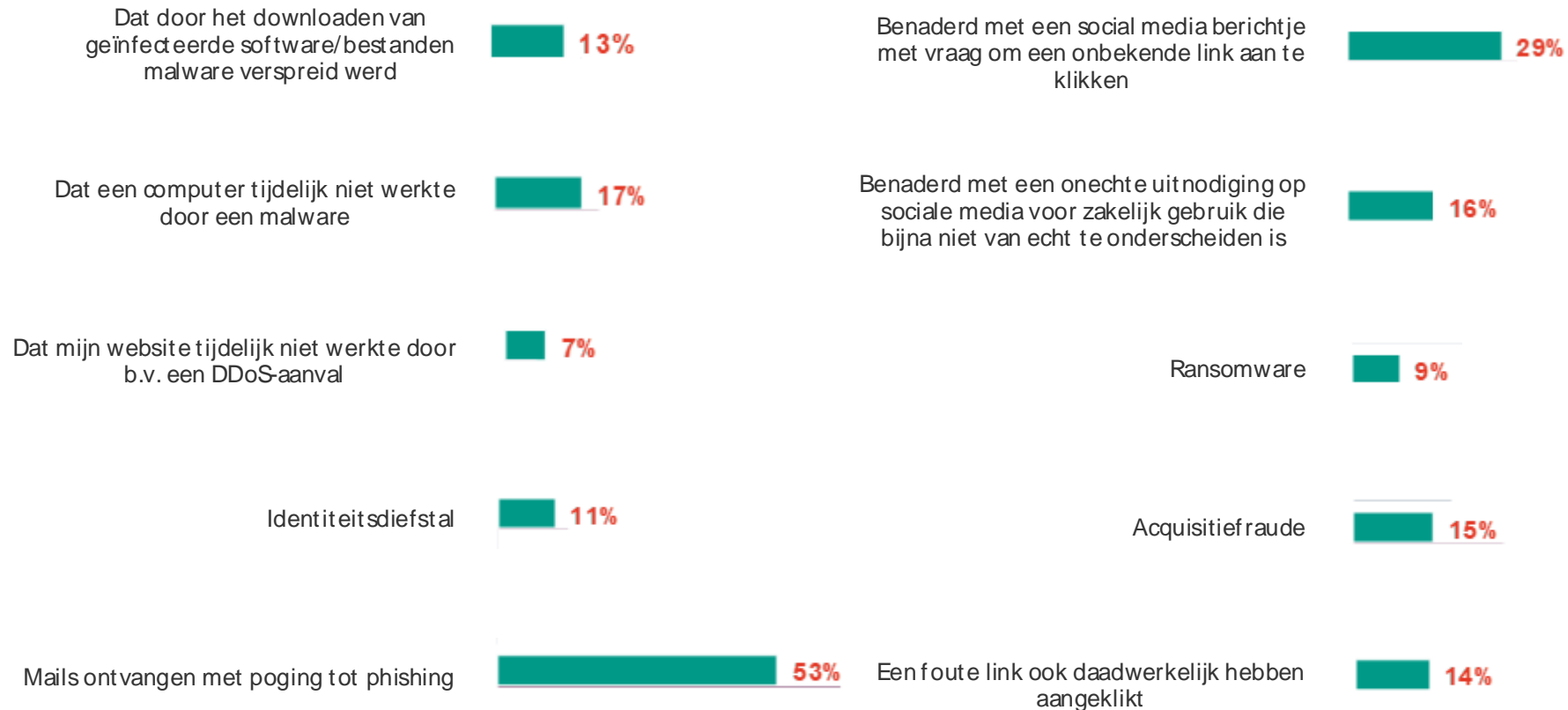
Kun je aangeven in welke mate je bekend bent met de onderstaande zaken? % Weleens van gehoord /weet wat het is/gebruik ik	NL 16-80 jaar (n=1.004)
Virusscanner	96%
Automatische updates	95%
Instellingen om cookies te blokkeren/uit te zetten	92%
Cloud diensten	88%
Biometrische online bescherming	80%
Tweestapsverificatie	80%
Spyware scanner	76%
Digitaal wachtwoordenkluisje/ wachtwoordmanager	82% ↑
Ad-blocker	73%
VPN-verbindingen	72% ↑
Open source hardware- en software	63% ↑
Web tracking blocker	58% ↑

Resultaten | Ervaringen met digitale risico's

Voorkomen van cybercriminaliteit in privésituaties

Heb je in een privésituatie ooit weleens te maken gehad met één van de onderstaande voorvallen? % Ja, ikzelf (en iemand anders)

Groen gemarkeerd percentage: voorval is significant vaker voorgekomen in deze groep ten opzichte van de andere groepen

Rood gemarkeerd percentage: voorval is significant minder vaak voorgekomen in deze groep ten opzichte van de andere groepen

↑ Ten opzichte van 2018 geven significant meer personen aan het voorval te hebben meegemaakt

↓ Ten opzichte van 2018 geven significant minder personen aan het voorval te hebben meegemaakt

■ NL 16 – 80 jaar (n=1.004)

In totaal heeft 71% van de Nederlanders weleens een cybervoorval meegemaakt

Maatregelen na cybervoorvallen in privésituaties

Heb je maatregelen getroffen nadat je dit [voorval van cybercriminaliteit in de privésituatie] hebt meegemaakt? <i>Basis: Heeft één of meer voorvallen meegemaakt</i> <i>Top 10 maatregelen + geen maatregel</i>	NL 16-80 jaar (n=715)
Ik heb antivirussoftware geïnstalleerd	35% ↓
Ik heb het gerapporteerd/ aangifte gedaan	26%
Ik heb een firewall geïnstalleerd of geüpdatet	26%
Ik maak mijn wachtwoorden complexer	24% ↓
Ik controleer of websites HTTPS gebruiken	24% ↓
Ik heb een software update uitgevoerd	22% ↓
Ik maak nu back-ups van de bestanden op mijn laptop	14% ↓
Ik heb toestemmingen van apps op mijn telefoon beperkt	13%
Ik maak nu back-ups van mijn smartphone	10%
Ik verstuur geen werkgerelateerde bestanden van mijn werk meer naar huis*	7%
Geen van bovenstaande, ik heb niets gedaan (+ inverse: % wel iets gedaan)	44% ↓ (56%)

Hoe vaak doe je deze maatregel?
Basis: onderneemt maatregel
% Vaak + bijna altijd

66% ↑	n = 441
35%	n = 340
46%	n = 332
55% ↑	n = 353
72%	n = 317
62%	n = 309
45%	n = 178
57%	n = 185
60%	n = 131
46%	n = 114

* Deze maatregel stond vorig jaar niet in de top 10.

Herkenning van phishing mails

Verschillen binnen Nederland

- Mannen kijken vaker naar de links die in de mail zijn opgenomen om een phishing mail te herkennen dan vrouwen (34% vs. 19%).
- Jongeren (16 – 24 jaar) kijken vaker naar de links die in de mail zijn opgenomen (36%) en letten er vaker niet op of iets een phishing mail is (4%).
- 25 - 34-jarigen kijken vaker naar het mailadres (64%), de logo's (12%) en het lettertype (6%).
- 35 – 44-jarigen kijken vaker naar het lettertype in de mail (6%). 45 - 54-jarigen kijken vaker naar het mailadres van de afzender (62%) en de schrijfstijl (37%).
- Oudere Nederlanders (65 - 80 jaar) kijken vaker of de website waarnaar verwezen wordt beveiligd is (36%) en of zij persoonlijk worden aangesproken in de mail (21%).
- Hoogopgeleiden kijken vaker naar het mailadres (66%), taalgebruik (41%) en de links die in de mail zijn opgenomen (32%). Middelbaar opgeleiden kijken vaker naar de opmaak van het bericht (24%).
- Laagopgeleiden geven vaker aan phishingsmails niet te herkennen, omdat ze er te echt uit zien (5%).

Naar welke onderdelen van een mail kijk jij vooral om een phishingmail te herkennen?

(Basis - NL 16 - 80 jaar, bekend met phishing mails, n=944)

Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Resultaten | Zorgen om digitale veiligheid

Zorgen over online en digitale veiligheid in privésituaties

In hoeverre maak je je zorgen over jouw online/ digitale veiligheid in je privésituatie?

■ Zeer veel zorgen ■ Veel zorgen ■ Enige zorgen ■ Weinig zorgen ■ Zeer weinig zorgen ■ Weet niet

Zorgen over online en digitale veiligheid in privésituaties

Waarom maak je je zorgen als het gaat om jouw online/digitale veiligheid in je privésituatie? Basis: maakt zich tenminste enige zorgen

Groen gemarkeerd percentage: reden is significant vaker genoemd door deze groep ten opzichte van de andere groepen

Rood gemarkeerd percentage: reden is significant minder vaak genoemd door deze groep ten opzichte van de andere groepen

■ NL 16 – 80 jaar (n=511)

Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Zorgen over online en digitale veiligheid in privésituaties

Waarom maak je je (zeer) weinig zorgen als het gaat om jouw online/digitale veiligheid in je privésituatie?

Basis: maakt zich (zeer) weinig zorgen

Groen gemarkeerd percentage: reden is significant vaker genoemd door deze groep ten opzichte van de andere groepen

Rood gemarkeerd percentage: reden is significant minder vaak genoemd door deze groep ten opzichte van de andere groepen

■ NL 16 – 80 jaar (n=441)

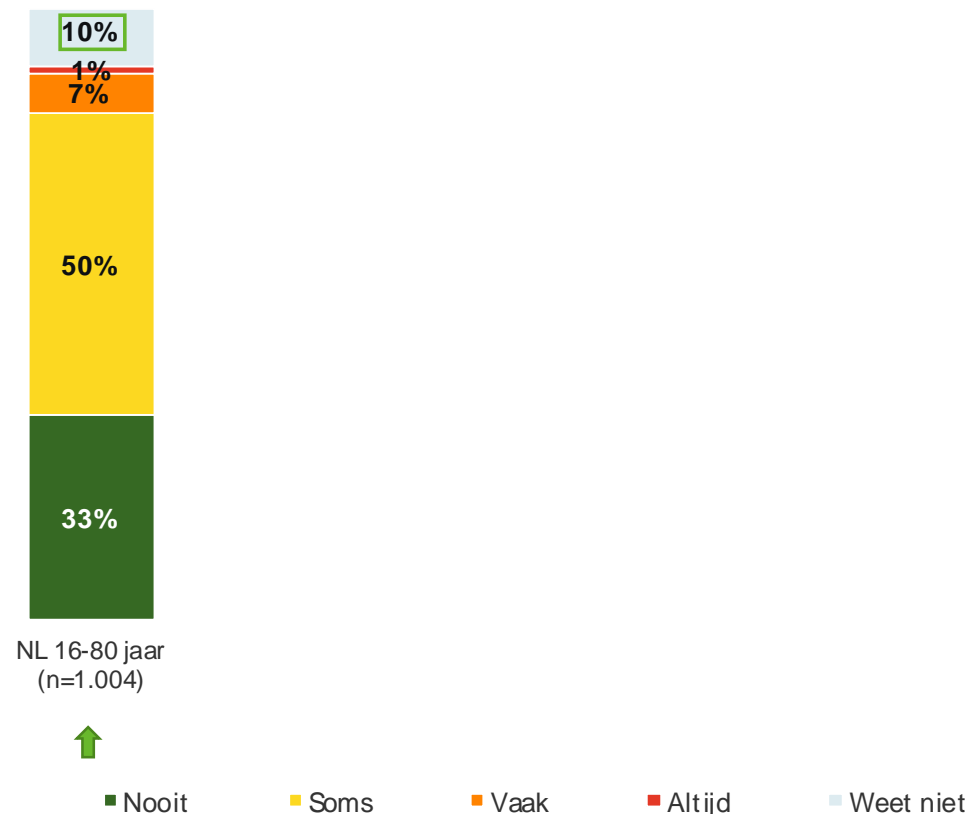
Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Zorgen om diefstal online identiteit

Verschillen binnen Nederland

- Jongeren (16 tot 24 jaar) maken zich er minder vaak zorgen over dat hun online identiteit gestolen wordt (42% nooit).
- Hoogopgeleiden maken zich vaker soms zorgen dat iemand hun online identiteit steelt (56% soms).

Maak je je er weleens zorgen over dat iemand jouw online identiteit steelt?

Zorgen om cyberaanval

Verschillen binnen Nederland

- Laagopgeleiden vinden het risico op een cyberaanval lastiger in te schatten dan hoger opgeleiden (20% weet niet). Hoogopgeleiden maken zich vaker zorgen over een cyberaanval (8% regelmatig/altijd)

Ben je er weleens bezorgd over dat je zelf te maken krijgt met een cyberaanval?

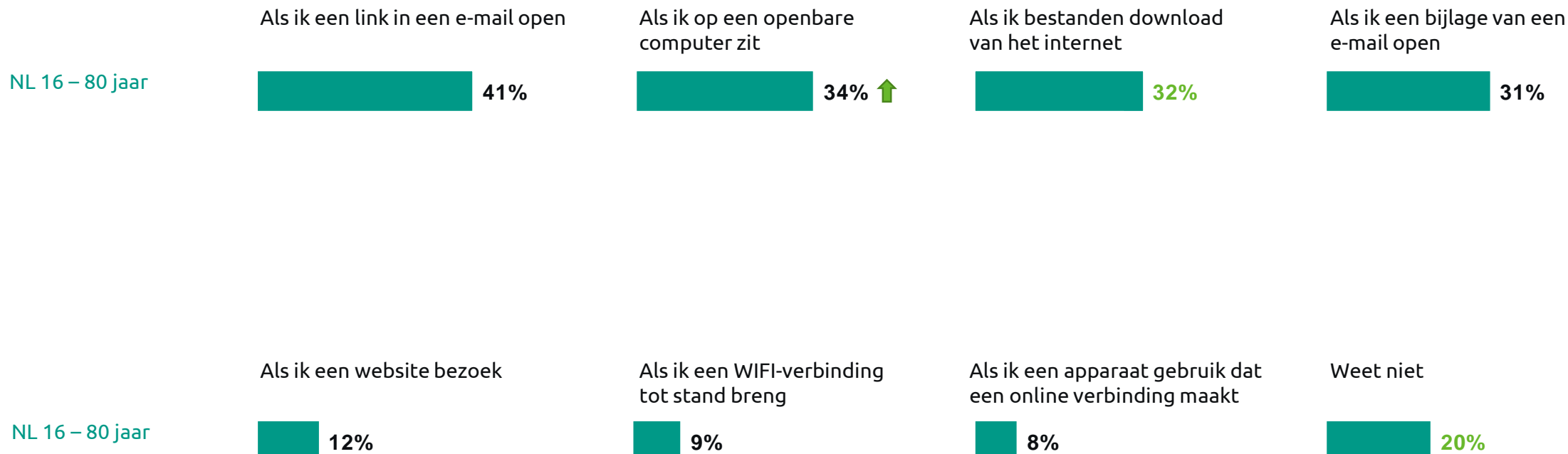

NL 16-80 jaar
(n=1.004)

■ Nooit ■ Soms ■ Regelmatig ■ Altijd ■ Weet niet

Risico op cybercriminaliteit

Wanneer denk je dat je de grootste risico's loopt om slachtoffer te worden van cybercriminaliteit? Top 7 + weet niet

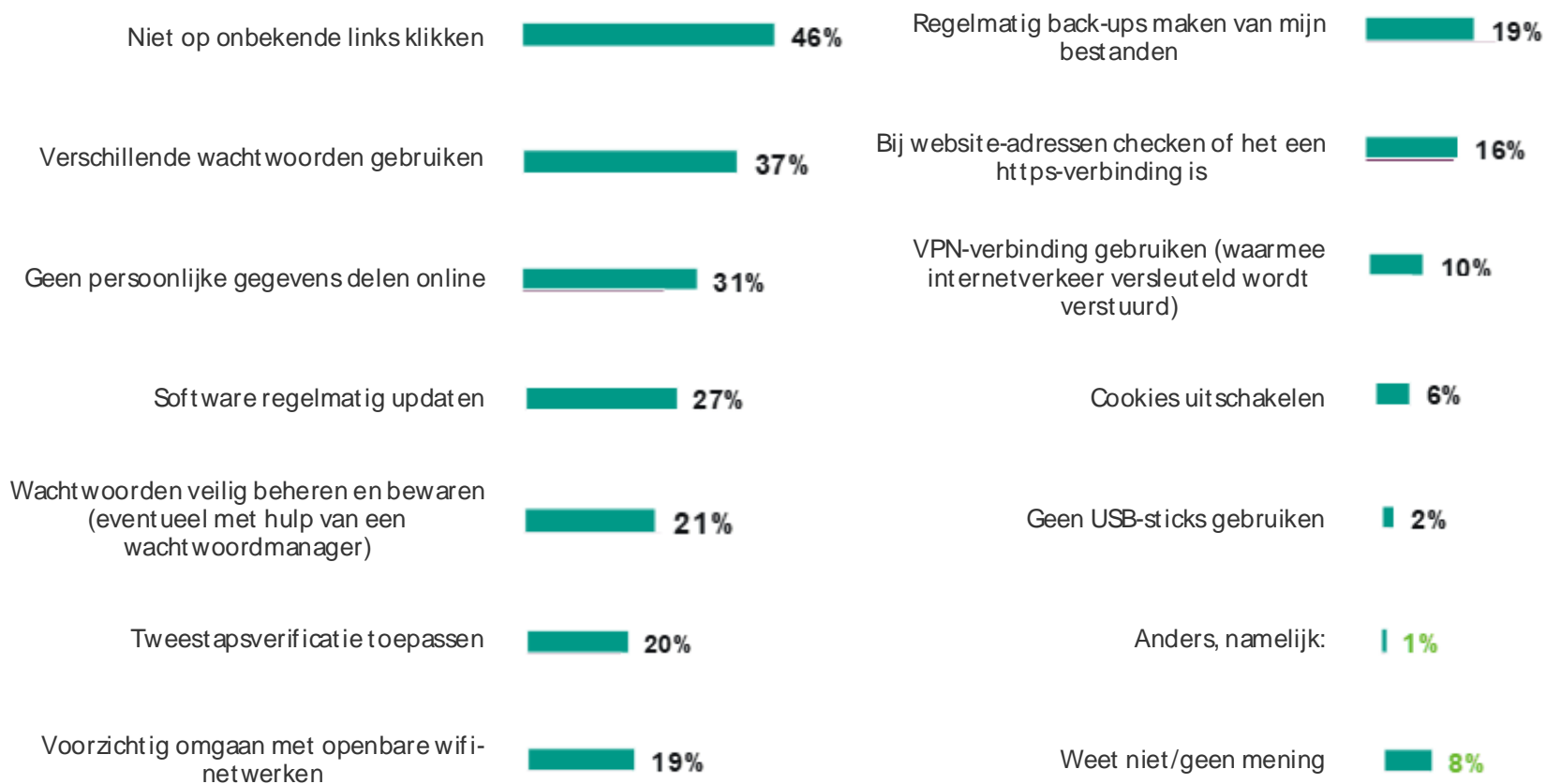

Resultaten | Digitaal gedrag

Veilig online gedrag in privésituaties

Waar denk jij in eerste instantie aan bij 'veilig online gedrag' in een privésituatie?

Groen gemarkeerd percentage: antwoord is significant vaker gegeven door deze groep ten opzichte van de andere groepen

Rood gemarkeerd percentage: antwoord is significant minder vaak gegeven door deze groep ten opzichte van de andere groepen

■ Werkend Nederland (n=501)

Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Verschillen binnen Nederland

- Mannen gaan naar eigen zeggen vaker veilig om met het gebruik van verschillende wachtwoorden (70% vs. 61% onder vrouwen), het gebruik maken van een wifi-verbinding onderweg (58% vs. 48%), het beschermen van hun gegevens door back-ups (64% vs. 53%), het updaten van hun software (80% vs. 72%) en het afgeven van toestemmingen op webshops (61% vs. 56%).
- Jongere Nederlanders (tot 24 jaar) gaan vaker veilig om met meerdere zaken, waaronder het bewaren van hun wachtwoorden (76%) en het gebruik van USB-sticks (67%). 25- t/m 34-jarigen gaan vaker veilig om met het gebruik van verschillende wachtwoorden (66%), het gebruik van wifi onderweg (64%), het omgaan met nepmails (79%), het beschermen van hun gegevens via back-ups (59%), het beheren en gebruik maken van persoons- en klantgegevens (68%), het updaten van software (78%) en het gebruik van USB-sticks (69%).
- Middelbaar opgeleiden gaan vaker veilig om met het gebruik van verschillende wachtwoorden (69%) en met het afgeven van toestemmingen op webshops (61%). Laagopgeleiden gaan minder vaak veilig om met het gebruik van USB-sticks (48%) en met het gebruik maken van hun devices door anderen (54%).

➤ *De grafiek staat op de volgende pagina.*

Veilig digitaal en online gedrag

In welke mate ga je veilig om met de volgende zaken? % goed/zeer goed/uitstekend	NL 16-80 jaar (n=1.004)
Bewaren van wachtwoorden	72%
Gebruik van verschillende wachtwoorden	65% ↑
Gebruik van wifi-verbinding onderweg	53%
Werken in een cloud	47%
Opgaan met nepmails (poging tot phishing)	77%
Beschermen van gegevens tegen diefstal via back-ups	59% ↑
Beheer en gebruik van persoons- en klantgegevens	65%
Updaten van software	76%
Gebruik van USB-sticks	60%
Afgeven van toestemmingen op websites	54%
Afgeven van toestemmingen op webshops	58%
Gebruik van jouw devices door anderen	65%
Gebruik maken van apparaten die online verbinding kunnen maken	41% ↑

Gebruik van wifi-verbindingen

Verschillen binnen Nederland

- Er zijn geen verschillen naar geslacht.
- Jongeren (16 – 24 jaar) maken vaker gebruik van open wifi-netwerken (80% weleens). Nederlanders in de leeftijd van 45 – 64 doen dat minder vaak (ca. 54% weleens).
- Nederlanders tussen 35 en 44 jaar maken vaker verbinding met een openbaar wifi-netwerk waarop ze moeten inloggen (82% weleens). 55 – 64-jarigen doen dat minder vaak (66%).
- Nederlanders in de leeftijd van 25 tot 34 jaar maken vaker gebruik van 'netwerk onthouden' (80% weleens), in tegenstelling tot 65-plussers (64%).
- Daarnaast maken ze vaker gebruik van een VPN-verbinding (57% weleens). Jongeren (tot 24 jaar) doen dat juist minder (45%).
- Jongere Nederlanders (tot 34 jaar) maken vaker gebruik van een verbinding via hun smartphone of tablet (ca. 76% weleens), 55- tot 64-jarigen doen dat juist minder vaak (50%).
- Hoogopgeleiden maken vaker verbinding met een netwerk waar ze op moeten inloggen (84% weleens), maken vaker gebruik van een VPN-verbinding (59% weleens) en maken vaker gebruik van een verbinding via hun smartphone of tablet (71% weleens). Middelbaar opgeleiden doen dat eerste (inloggen op een netwerk) minder vaak (71% weleens).

➤ *De grafiek staat op de volgende pagina.*

Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.

Gebruik van wifi-verbindingen

Hieronder staat een aantal stellingen die gaan over het gebruikmaken van een wifi-verbinding terwijl je onderweg of op een externe locatie bent. In hoeverre zijn deze stellingen van toepassing op jouw gedrag?

(Basis – NL 16 – 80 jaar, n=1.004)

Ik maak gebruik van open wifi-netwerken die beschikbaar zijn

Als ik buitenshuis gebruikmaak van een wifi-netwerk, dan maak ik verbinding met een netwerk waar je op moet inloggen

Ik maak gebruik van het automatisch verbinding maken met wifi-netwerken

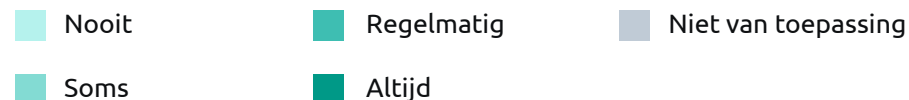
Ik maak gebruik van een VPN-verbinding waarmee mijn internetverkeer versleuteld wordt verstuurd

Ik maak gebruik van een verbinding via mijn smartphone of tablet

*Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019.
Voor resultaten uitgesplitst naar
doelgroep: zie bijlage*

Veilig omgaan met online gevaren

Welk cijfer geef jij jezelf als het gaat om het veilig omgaan met online gevaren?

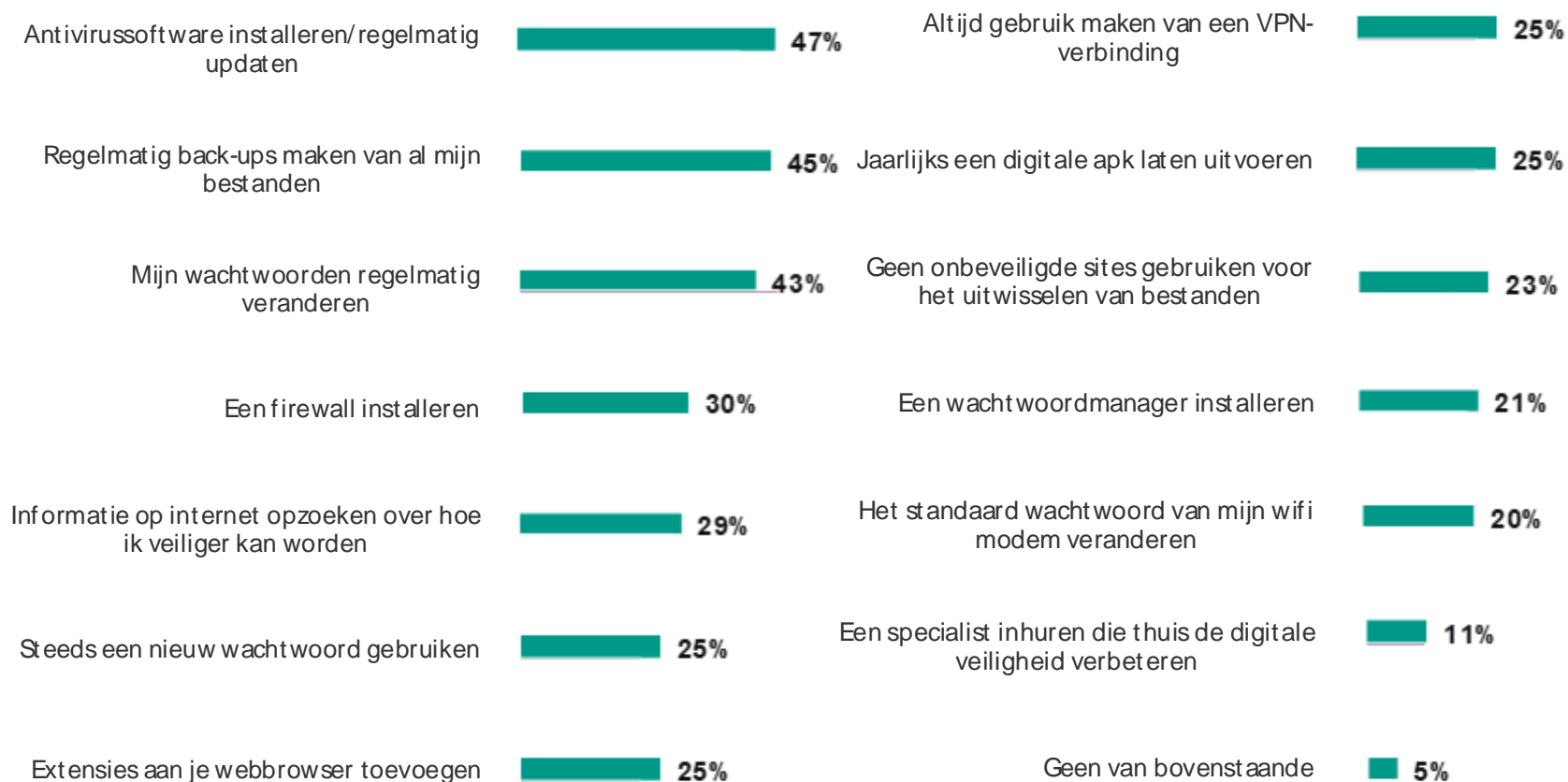
Heb je er behoefte aan dat je persoonlijke veiligheid beter wordt?

- Vind ik niet nodig 40%
- Ja, zou ik wel willen 38%
- Weet niet/geen mening 23%

Verbetering online veiligheid

Welke van de onderstaande acties zou je bereid zijn om te doen om jouw online veiligheid te verbeteren?

(Basis - Heeft behoefte aan verbetering online veiligheid)

Groen gemarkeerd percentage: antwoord is significant vaker gegeven door deze groep ten opzichte van de andere groepen

Rood gemarkeerd percentage: antwoord is significant minder vaak gegeven door deze groep ten opzichte van de andere groepen

↑ Ten opzichte van 2018 geven significant meer personen aan hiertoe bereid te zijn

↓ Ten opzichte van 2018 geven significant minder personen aan hiertoe bereid te zijn

■ Werkend Nederland (n=378)

Veilig online en digitaal gedrag

Vergelijking met 2018

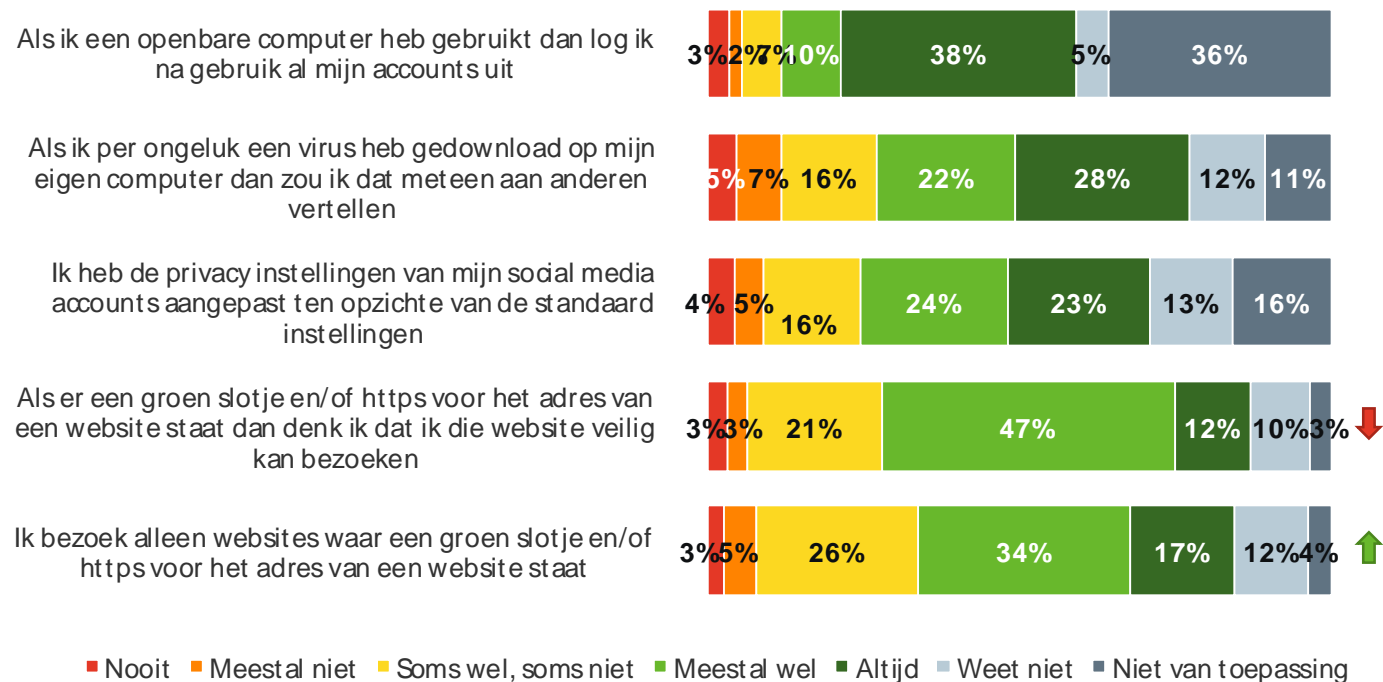
- Nederlanders denken minder vaak dat een website veilig is om een te bezoeken als er een groen slotje (of https) voor een website-adres staat.
- Ze bezoeken wel vaker alleen websites waar zo'n slotje (of code) voor staat dan vorig jaar.

Verschillen binnen Nederland

- Vrouwen zouden het vaker meteen aan anderen vertellen als ze per ongeluk een virus hebben gedownload op hun computer (32% altijd, vs. 24% onder mannen). Dat geldt ook voor oudere Nederlanders (65 jaar en ouder) (38% altijd).
- Vrouwen bezoeken vaker alleen websites waar een groen slotje (en/of https) voor het adres staat (19% altijd vs. 14% onder mannen). Ook oudere Nederlanders (55 jaar en ouder) (24%) en laagopgeleiden scoren hierop relatief hoger (21%).
- Hoogopgeleiden denken vaker zij een website veilig kunnen bezoeken als er een groen slotje voor staat (17% altijd).

In hoeverre zijn de volgende uit spraken van toepassing?

(Basis - NL 16-80 jaar, n=1.004)

Veilig online en digitaal gedrag

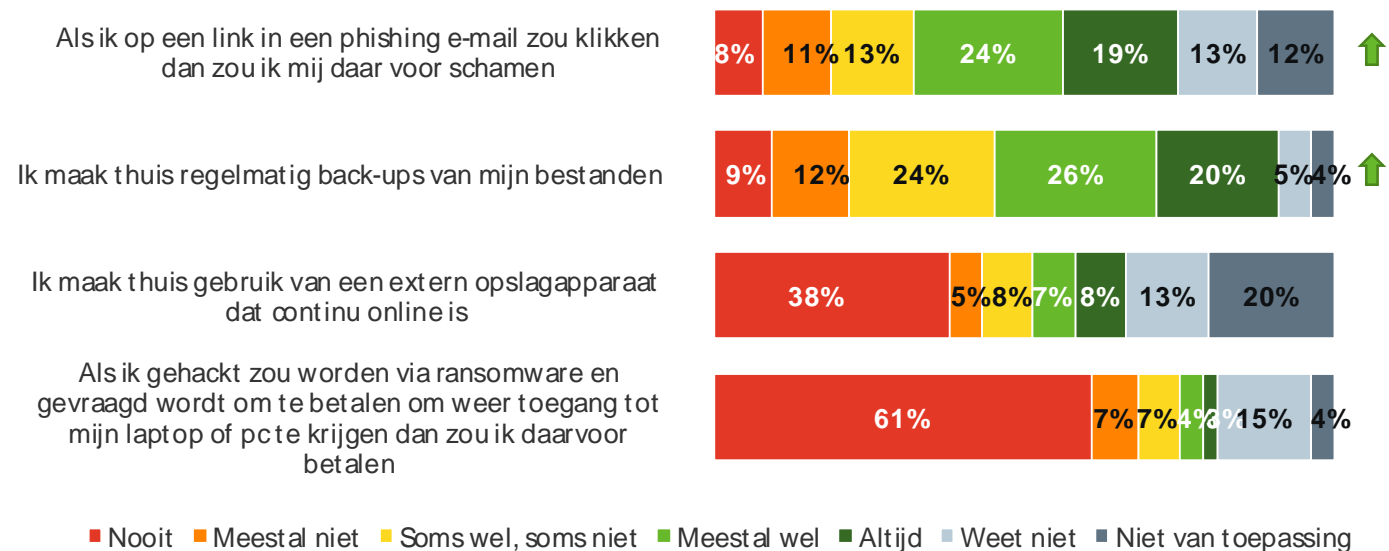
Vergelijking met 2018

- Nederlanders schamen zich dit jaar vaker als ze op een phishing link zouden klikken
- Daarnaast maken ze vaker regelmatig back-ups van hun bestanden vergeleken met afgelopen jaar.

Verschillen binnen Nederland

- Oudere Nederlanders (65 jaar en ouder) (27% altijd) en hoogopgeleiden (25%) zouden zich er vaker voor schamen als zij op een link in een phishing e-mail zouden klikken.
- Mannen (24% altijd vs. 16% onder vrouwen) en hoogopgeleiden (25%) maken vaker thuis regelmatig back-ups van hun bestanden.
- Mannen (10% altijd vs. 7%) en jongeren (25 – 34 jaar) (14% altijd) maken vaker thuis gebruik van een extern opslagapparaat dat continu online is.
- Jongere Nederlanders (16 tot 44 jaar) zouden vaker betalen om weer toegang te krijgen tot hun bestanden als ze gehackt worden via ransomware (ca. 5% altijd).

In hoeverre zijn de volgende uitspraken van toepassing?
(Basis - NL 16-80 jaar, n=1.004)

Belemmering door veiligheidsmaatregelen

Vergelijking met 2017*

- Vergeleken met twee jaar terug zien Nederlanders tweestapsverificatie en automatisch uitloggen gemiddeld genomen minder vaak als een te grote belemmering. Wel vinden ze vaker dat de instructies om je te beschermen tegen digitale en online gevaren ingewikkeld zijn (31% in 2017).

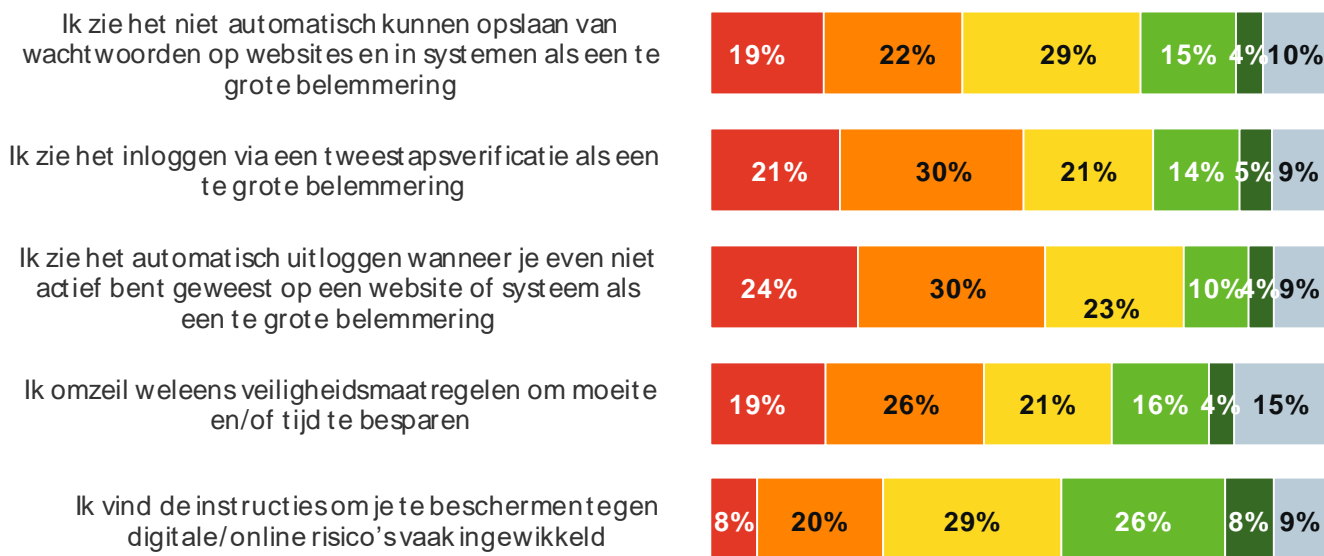
Verschillen binnen Nederland

- Nederlanders tussen 25 en 34 jaar (30%) zien het niet automatisch kunnen opslaan van wachtwoorden vaker als een te grote belemmering
- Jonge Nederlanders (16 – 24 jaar) zien het automatisch uitloggen als je even niet actief bent vaker als een te grote belemmering (16%).
- Jongere Nederlanders (16 – 44 jaar) omzeilen vaker weleens veiligheidsmaatregelen om moeite of tijd te besparen (ca. 32%).
- Vrouwen (39% vs. 30% onder mannen) en oudere Nederlanders (65 jaar en ouder) (44%) vinden de instructies om je te beschermen tegen online risico's vaker ingewikkeld.

* Deze vraag is niet gesteld in 2018. De resultaten zijn daarom vergeleken met 2017. Significante verschillen zijn alleen in tekst vermeld.

Kun je aangeven in hoeverre je het eens bent met de volgende stellingen?

(Basis - NL 16-80 jaar, n=1.004)

■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens ■ Niet van toepassing

Voor resultaten uitgesplitst naar doelgroep: zie bijlage

Bijlagen

Bijlage | (On)bekendheid digitale risico's

Kun je aangeven in welke mate je bekend bent met de onderstaande zaken? % Nog nooit van gehoord	NL 16-80 jaar (n=1.004)
Phishing mails	6%
Identiteitsfraude	6%
Cyberaanval	4%
Datalek	10%
Spyware	13%
DDoS-aanval	20%
Malware	15%
Ransomware	25%
Keylogger	54%
Botnet	62%
Social engineering	51%
Spoofing	66%
Portscan	69%
Juice jacking	79%

Bijlage | Onderzoekstechnische informatie

- **Veldwerkperiode**
 - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van 26 juni 2019 tot 10 juli 2019
- **Methode respondentenselectie**
 - Uit het StemPunt-panel van Motivaction en via een partnerpanelbureau
- **Incentives**
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt-spaarprogramma ontvangen
- **Weging**
 - De onderzoeksdata voor de Nederlandse bevolking (16 – 80 jaar) zijn gewogen. Daarbij fungeerde de Gouden Standaard van het CBS als herwegingskader.
- **Inschakelen externe leveranciers**
 - Voor de volgende werkzaamheden heeft Motivaction bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de diensten van gespecialiseerde bedrijven: uitvoeren veldwerk voor de doelgroep medewerkers in de vitale infrastructuur.
- **Responsverantwoording online onderzoek**
 - Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten.
- **Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden**
 - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- **Overige onderzoekstechnische informatie**
 - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

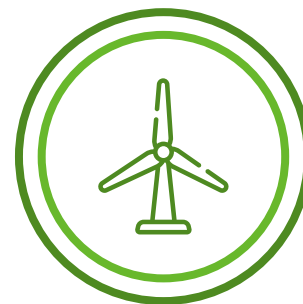
Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label